

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผล

9. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ อายุ ตำแหน่งหน้าที่งาน ประเภทของสถานประกอบการ และขนาดของสถานประกอบการที่ปฏิบัติงาน

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ทำงานที่ต่างกันมีผลต่อการรับนักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานประกอบการและผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐบาลจำนวน 34 แห่ง และหน่วยงานเอกชน จำนวน 11 แห่ง รวมทั้งหมด 45 แห่ง รวม 90 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ถามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จำนวน 29 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน การจัดการเตรียมการและดำเนินการฝึกงานมี 8 ข้อ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน มี 21 ข้อ โดยมีระดับของความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด

เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้บริหารสถานประกอบการและผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด
2. ผู้วิจัยเดินทางไปพบผู้จัดการของสถานประกอบการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งอธิบายความเข้าใจในแบบสอบถามแต่ละข้อ และสอบถามด้วยตนเอง
3. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัย จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็น 100% ของประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS 7.5 for Window วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาจากตัวแปรที่ศึกษา (ตอนที่ 1) มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ตามจำนวนความถี่ของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการจังหวัดร้อยเอ็ด (ตอนที่ 2) มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เป็นรายข้อ
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ อายุ และตำแหน่งหน้าที่งานโดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานประกอบการ มีดังนี้

ผู้บริหารสถานประกอบการที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 มีประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมา ประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 15 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมามีอายุไม่เกิน 35 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 มีตำแหน่งหน้าที่งานในฐานะผู้บริหารสถานประกอบการจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมาเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 ปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐบาล จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาปฏิบัติงานในหน่วยงานเอกชน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 และปฏิบัติงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมาสถานประกอบการขนาดกลาง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกด้านและรายด้านเห็นด้วยที่ระดับมาก ดังนี้

2.1 ด้านการจัดเตรียมการและดำเนินการฝึกงาน ผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกข้อและรายข้อเห็นด้วยที่ระดับมาก ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ได้มีการวางแผนการฝึกงานร่วมกันเกี่ยวกับการรับส่งนักศึกษา และมีมีการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ กับผู้คอยควบคุมดูแลและการทำงาน of นักศึกษาฝึกงาน รองลงมา คือ จัดให้มีการอบรมบุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมการฝึกงานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงาน จัดให้นักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและความถนัดตรงกับงานในสถานประกอบการ การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลให้ผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานและอาจารย์นิเทศทราบในแนวทางเดียวกัน การฝึกงานเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานที่นักศึกษาฝึกงานสามารถนำไปใช้กับงานต่างๆ ในสถานประกอบการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดทำเอกสารคู่มือเกี่ยวกับแนวทางการฝึกงานร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักเกณฑ์การฝึกงาน

2.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน ความคิดเห็นของผู้บริหารของสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมและรายข้อเห็นด้วยระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถเรียนรู้งานใหม่ได้รวดเร็ว รองลงมาคือ นักศึกษาเป็นคน

ตรงต่อเวลา นักศึกษาเคารพและรับฟังความคิดเห็น ข้อคำหยา และข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน นักศึกษามีความประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับงานอย่างเหมาะสม สถานศึกษากับสถานประกอบการได้มีการร่วมมือและประสานงานการติดตามดูแลพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกงานเพื่อหาวิธีแก้ไข การจัดทำระบบการเก็บข้อมูลร่วมกันเพื่อรายงานผู้บริหารระดับสูงอย่างเป็นทางการ นักศึกษาเป็นคนที่มีความสนใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องงานได้เป็นอย่างดี นักศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องแม่นยำ นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานวิชาชีพและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง นักศึกษาได้แสดงบทบาทของตนเองในขณะที่ฝึกงานได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่งาน การตรวจสอบและแก้ไขรูปแบบการฝึกงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร นักศึกษามีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย นักศึกษามีความรู้และทักษะในสายวิชาชีพของตนเพิ่มขึ้น นักศึกษาปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของสถานประกอบการได้ การทำความตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกงานระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ สถานประกอบการมีส่วนร่วมร่วมกับสถานศึกษาในการกำหนดขอบข่ายการทำงานของนักศึกษาฝึกงาน สถานศึกษากับสถานประกอบการได้วางแผนร่วมกันระหว่างวางแผน ระเบียบและข้อบังคับในการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงาน และสถานศึกษากับสถานประกอบการได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีตำแหน่งหน้าที่การงาน ประเภทของสถานประกอบการ และขนาดของสถานประกอบการที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติทั้งภาพรวมทั้งหมดทุกด้านและภาพรวมของแต่ละด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นการค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงานระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกด้านและรายด้านเห็นด้วยที่ระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านการจัดเตรียมการและดำเนินการฝึกงาน พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกข้อเห็นด้วยที่ระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานประกอบการเห็นความสำคัญของการจัดการและดำเนินการฝึกงานของวิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด โดยให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมในการจัดส่งนักศึกษาฝึกงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ประสงค์ให้นักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการจริงหลังจากการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและการฝึกหัดเบื้องต้นในสถานการณืจำลองจากสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานว่าเห็นด้วยที่ระดับมาก ข้อที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ได้มีการวางแผนการฝึกงานร่วมกันเกี่ยวกับการรับ ส่งนักศึกษา และการปฐกษาหารือร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศกับผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ($\bar{x} = 4.34$) เพราะการรับนักศึกษาฝึกงานเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลนักศึกษาฝึกงานในด้านการปฏิบัติงานจะเข้าไปประสานงานกับสถานประกอบการก่อนเพื่อจะได้วางแผนส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรจะเตรียมการล่วงหน้า หรือวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ในการรับส่งนักศึกษาฝึกงาน ซึ่งสถานศึกษาต่างๆ ควรที่จะได้มีการร่วมปฐกษาหารือเพื่อให้เข้าใจวิธีการและวัตถุประสงค์ต่างๆ อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการนิเทศของมิลเลท (Millet, 1954 : 98-100) ได้กล่าวว่าบุคลากรในการนิเทศควรจะรู้จักกันในนามคณะกรรมการติดต่อประสานงานไปยังผู้ร่วมงานอื่นๆ ตามข้อตกลงที่ทุกฝ่ายเห็นชอบ และรายงานผลไปตามพื้นฐานของความจริงในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสนีย์ พัน โยธา (2537 : 69) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการฝึกงานของนักศึกษาจากการศึกษาพบว่า อาจารย์นิเทศและผู้ควบคุมการฝึกงานในสถานประกอบการจะต้องประสานงานกันและร่วมประเมินผลนักศึกษาฝึกงาน รองลงมาคือ การจัดให้มีการอบรมบุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมการฝึกงานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกงาน ($\bar{x} = 3.90$) เพราะการรับนักศึกษาฝึกงานของสถานประกอบการและการส่งนักศึกษาออกไปฝึกงานของสถานศึกษาควรจะสอดคล้องกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานคล่องตัวมากขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรจะเตรียมการล่วงหน้า หรือวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ในการรับส่งนักศึกษาฝึกงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ นาคทัต (2534 : 63 – 64) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการประเมินโครงการฝึกงานนักศึกษาระดับ ปวส. สาขาวิชาช่างก่อสร้างของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการวางแผนจัดการ

ฝึกงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลิต ศรีคุ้มวงศ์ (2530 : 36 – 39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการฝึกงานในสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ แต่พบประเด็นที่สถานประกอบการชี้ให้เห็นถึงควรสำคัญที่ควรได้รับพิจารณา คือ จัดให้มีการอบรมบุคลากรที่ทำหน้าที่ควบคุมการฝึกงานให้มีความรู้ความเข้าใจเป็นการเตรียมการด้านบุคลากรในสถานประกอบการให้มีความพร้อมและเข้าใจถึงกระบวนการต่างๆ ที่ถูกต้อง ในการจัดการและดำเนินการร่วมกันในการดูแลและให้ความสนแก่นักศึกษาฝึกงานเพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนรา เทื่อใหม่ (2532 : 175 – 179) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดนิเทศการฝึกงานอาชีพ สถานภาพส่วนตัวและภูมิหลังของนักศึกษาฝึกงานอาชีพกับผลสัมฤทธิ์การฝึกงานอาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 3 จากผลการวิจัยได้ให้ความเห็นโดยสรุปว่า ผู้ควบคุมการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการควรมีความรับผิดชอบต่อนักศึกษาฝึกงานเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอาชีพของนักศึกษาสูงและสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณดา ดอนขวา (2532 : 145-149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกอาชีพนักเรียน นักศึกษา ในสถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่า ในการฝึกงานนั้น การขาดความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้ขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

1.2 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงาน พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกข้อเห็นด้วยระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานประกอบการมองภาพรวมเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเรียนรู้งานใหม่ได้รวดเร็ว ตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นคนตรงต่อเวลา เคารพและรับฟังความคิดเห็นและข้อดำเนินประพฤตินอยู่ในศีลธรรมอันดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี ชัยสวัสดิ์ (2538 : 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของผู้บริหารและครูอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา และสถานประกอบการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานประกอบการต้องการนักศึกษาที่มีลักษณะทางวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ ศุภราชรินทร์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา

และความต้องการฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานประกอบการมีความพึงพอใจคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานว่ามีความเหมาะสมมาก ข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือ นักศึกษาเป็นคนตรงต่อเวลา ($\bar{x} = 4.39$) เพราะการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ นักศึกษาเห็นว่าสถานประกอบการเป็นสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่สร้างประสบการณ์ สร้างทักษะเพื่อให้นักศึกษาได้มีความพร้อมในทุกด้าน ทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของบุผา มังคละมณี (2538 : 13) สรุปได้ว่า ก่อนออกฝึกงานสถานศึกษาควรจัดอบรมเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบ การปฏิบัติตนในองค์กร และให้นักศึกษาเข้าใจตนเองว่าเข้าไปในสถานที่ต้องมีความตั้งใจทำงาน ศึกษาหาความรู้และจะต้องไม่ทำให้ผู้บริหารสถานประกอบการลำบากใจในภายหลัง โดยเฉพาะข้อที่ควรได้รับพิจารณาดำเนินการปรับปรุงเพื่อให้นักศึกษาฝึกงานมีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้น คือ นักศึกษาแสดงบทบาทของตนเองได้เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่งาน ($\bar{x} = 3.97$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในการปรับตัวเข้าสู่สังคมงานของนักศึกษายังไม่เหมาะสม และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของมังกร หริรัถย์ (2536 : 159) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ระดับ ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่สถานประกอบการในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านทัศนคติต่องานและองค์การเป็นอันดับแรก หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ 2538 ที่เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ได้ฝึกงานในสถานประกอบการด้านอาชีพต่างๆ นอกโรงเรียน เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ มีประสบการณ์ตรงในวิชาชีพนั้นๆ อันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพได้จริง ดังที่เวย์ และคณะ (Wray ands other. 1982 : 88-89) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในการฝึกงานอาชีพ ผู้บริหารสถานประกอบการอาจต้องมีบทบาทในการร่วมออกแบบปรับปรุงวิธีการต่างๆ เพื่อดำเนินการฝึกงานอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของอุทัย ภูริพัฒน์ (2536 : 128) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการควรมีการวางกฎเกณฑ์ที่เอื้ออำนวยในด้านความร่วมมือ เช่น สถานศึกษาเป็นผู้สอน สถานประกอบการเป็นผู้ฝึก สอดคล้องกับการศึกษารูปแบบกับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการวางแผนปฏิบัติการตามโครงการฝึกอาชีพ ของ ฮุลล์ (Hull. 1991) ผลทางการศึกษาสรุปได้ว่า สถานประกอบการสามารถให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในเรื่องต่างๆ ได้แก่ ให้หลักสูตรเป็นกรรมการที่ปรึกษา และเปิดโอกาสให้เข้าเยี่ยม

ชมกิจการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานว่ามีความเหมาะสมมาก ข้อที่มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ควรมีการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้วยวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกงาน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.23$) เพราะในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ ควรได้มีการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ที่สถานศึกษาและสถานประกอบการสามารถเอื้อต่อกันได้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการใช้งบประมาณร่วมกัน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการ ที่มีต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่งาน ประเภทของสถานประกอบการ และขนาดของสถานประกอบการที่ปฏิบัติงานดังนี้

2.1 ตำแหน่งหน้าที่งาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีตำแหน่งหน้าที่งานเป็นผู้บริหารสถานประกอบการและผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน มีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษางานโดยรวมทุกด้านและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากทั้งผู้บริหารสถานประกอบการ และผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงานต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกันและประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอประกอบกับภาระหน้าที่ของทั้งผู้บริหารและผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ส่วนใหญ่จะอยู่ในสายตาเดียวกัน ซึ่งจะทราบความรับผิดชอบเหมือนกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานประกอบการที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ประเภทของสถานประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่ปฏิบัติหน้าที่งานในหน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานเอกชน มีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงานโดยรวมทุกด้านและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานประกอบการที่ปฏิบัติหน้าที่งานในหน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานเอกชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบของงานคล้ายคลึงกันทั้งในด้านการบริหารและการตัดสินใจในงานต่างๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานประกอบการที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ขนาดของสถานประกอบการที่ปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกด้านและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากสถานประกอบการที่มีขนาดต่างกันเป็นเพราะจำนวน ผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกัน แต่การปฏิบัติหน้าที่งานทุกสถานประกอบการยังคงมีกระบวนการ เหมือนๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ดังนั้นผู้บริหารสถาน ประกอบการขนาดเล็ก และขนาดกลางจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อการรับนักศึกษา ฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) วิทยาลัยเกษตรกรรมและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการรับนักศึกษาฝึกงาน โดยรวมทุกด้านและรายด้านระดับมาก ทั้งด้านการจัดเตรียมการและดำเนินการฝึกงาน ผู้วิจัย เห็นสมควรนำรูปแบบการเตรียมการและการดำเนินการฝึกงานไปใช้กับการฝึกงานของนักศึกษา รุ่นต่อไป หรือเป็นต้นแบบการฝึกงานอื่นที่มีลักษณะการฝึกหัดทักษะอย่างเดียวกันนี้ในสถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือทางวิชาการของวิทยาลัย เกษตรฯ กับสถานประกอบการ
- 2.2 ควรมีการวิจัยความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาฝึกงานหลังจาก กลับจากฝึกงาน